

آیین‌نامه شناسایی، معرفی و تجلیل از خادمان قرآنی کشور

مقدمه:

قرآن کریم، کلام ناب الهی و منبع پرفیض و جاری حیات طیبه است که ظاهری زیبا و شگفت‌انگیز و باطنی شگرف و عمیق دارد. نورانیتش عالم را روشن و مؤمنانش را منور می‌کند.

کلام حق ویژگی‌هایی دارد که هیچ کلام دیگری را یارای هم‌آوردی و مقایسه با آن نیست. نظم آهنگ درونی و چینش معجزه‌آسای آن، قاریانش را به بهترین نغمه‌ها رهنمون می‌کند؛ اعجاز لفظی و ترکیب منحصر به فرد آن، ادیبان را مدهوش و متحیر ساخته است؛ مفسران و اندیشمندان سرگرم دست یافتن به مفاهیم والای آن و بهره‌مندی خود و رنشگری دیگران با معانی متعالی‌اش هستند؛ گروهی با همت خویش در صدد حفظ و نگهداری نسخه‌های آن از فرسایش ظاهری و کوشا در جهت زیباسازی چهره مصاحف‌اند؛... و خلاصه هر عده‌ای با تلاش خود سعی در ارائه جلوه‌ای از جلوه‌های قرآنی داشته و دارند.

ساحت قدسی قرآن آن چنان رفیع است که در هر زمان، کام تشنه عاشقان را سیراب و ذائقه‌ها را از حلاوت خویش بهره‌مند می‌سازد. در قرن معاصر و پس از وقوع انقلاب اسلامی ایران سیل بهره‌وری از قرآن کریم به مرحله‌ای جدید وارد شد. قرآن پس از قرن‌ها دوری از زندگی مردم مسلمان ایران و عالم اسلام، مجدداً وارد صحنه شد.

حرکت انقلابی و حیات‌بخش امام خمینی(قده) مهجوریت را از چهره قرآن درکشید و کلام خدا را از گوشه انزوا به بطن زندگی فردی و اجتماعی مردم وارد ساخت.

نخبگان و اساتید رشته‌های مختلف قرآنی با گام برداشتن در راهی که رهبر کبیر انقلاب گشود در مسیر ترویج و نشر ظواهر و معارف قرآن تلاش نموده و پیشگام گردیده‌اند.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بنا بر وظیفه و رسالت فرهنگی‌اش، شناسایی، معرفی، تجلیل و تکریم خادمان قرآنی در رشته و سطح‌های گوناگون را در سرلوحه برنامه‌های قرآنی خویش قرار داده و امیدوار است با حمایت متناسب و مناسب از خادمان قرآنی کشور بتواند خدمت به کلام نورانی حق تعالی را نهادینه و علاقه و اشتیاقی را در این جهت در بین مردم و بخصوص جوانان ایجاد کند.

فصل اول: کلیات

ماده ۱ - تعریف «خادم قرآنی»:

به اشخاص حقیقی که خدمات مستمر و مؤثر آنان به ساحت قدسی قرآن مطابق با یکی از رشته‌های مندرج در آیین‌نامه حاضر احراز شود، «خادم قرآنی» اطلاق می‌شود.

تبصره: نحوه انتخاب و تجلیل از اشخاص حقوقی و محصولات برگزیده قرآنی از شمول این آیین‌نامه خارج است و در آیین‌نامه‌های خاص هریک تهیه خواهد شد.

ماده ۲ - اهداف:

مهم‌ترین اهداف انتخاب و تکریم خادمان قرآنی در سطح استانی و ملی عبارت است از:

- گسترش فرهنگ خدمت‌گذاری به قرآن در میان اقشار مختلف جامعه
- شناساندن برگزیدگان قرآنی کشور به منظور الگوسازی در میان فعالان قرآنی و عموم جامعه
- شناسایی ظرفیت‌های فعالیت‌های برجسته قرآنی و زمینه‌سازی برای بهره‌مندی جامعه از ظرفیت‌های ایشان
- توجه دادن مدیران فرهنگی و اجرای نسبت به رعایت حقوق اهل قرآن و تکریم آنان
- زمینه‌سازی ارتباط بین گروه‌های مختلف خادمان قرآنی و هم‌افزایی تجارب و معلوماتشان

ماده ۳ - تعاریف و اصطلاحات :

- وزارت: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- مرکز: مرکز هماهنگی، توسعه و ترویج فعالیت‌های قرآنی کشور
- شورای سیاست‌گذاری: شورای سیاست‌گذاری، شناسایی و معرفی خادمان قرآنی کشوری و بین‌المللی
- شورای استانی: شورای شناسایی و معرفی خادمان قرآنی در سطح استانی
- ادارات کل: ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌های کشور

فصل دوم: شورای سیاست‌گذاری و شوراهای استانی

ماده ۴- شورای سیاست‌گذاری :

شورای سیاست‌گذاری متشکل از رییس مرکز، رییس اداره حمایت‌ها (دبیر شورا) و هفت نفر از کارشناسان قرآنی به انتخاب ریاست مرکز (ترجیحاً خادمان دوره‌های قبلی) در مرکز تشکیل می‌شود.

وظایف شورای سیاست‌گذاری عبارت است از :

- بررسی و تصویب آیین‌نامه‌های انتخاب خادمان در رشته‌های مختلف تهیه شده توسط کارگروه‌های تخصصی
- بررسی نهایی خادمان برگزیده شوراهای استانی
- بررسی خادمان برگزیده کارگروه‌های تخصصی در سطح ملی

تبصره - رییس مرکز می‌تواند اختیار خود را به دیگری تفویض نماید مگر در انتخاب خادمان برگزیده ملی که حضور و تأیید ایشان و تصویب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی لازم است .

ماده ۵- شوراهای استانی :

شوراهای استانی در ادارات کل و با عضویت مدیرکل (ریس شورا)، معاون فرهنگی مدیرکل، کارشناس امور قرآن و عترت اداره کل (دبیر شورا) و سه نفر از کارشناسان قرآنی استانی (ترجیحاً از خادمان قرآنی دوره‌های گذشته) به انتخاب مدیرکل تشکیل می‌شود.

وظایف شوراهای استانی عبارت است از :

- جمع‌آوری، تشکیل پرونده و بررسی اطلاعات مربوط به فعالان قرآنی استان

- شناسایی و معرفی خادمان برگزیده در سطح استان و معرفی به شورای سیاست‌گذاری
- تکمیل و ارسال فرم‌های ضمیمه برای خادمان قرآنی برگزیده استانی به مرکز
- پس از بررسی فرم‌ها در مرکز و تأیید سوابق ارسالی در شورای سیاست‌گذاری، نتیجه به ادارات کل اعلام و خادمان قرآنی استانی در یکی از دو درجه «فعال ممتاز» و «فعال برگزیده» دسته‌بندی می‌شوند.

فصل سوم: کارگروه‌های تخصصی شورای سیاست‌گذاری

ماده ۶ - تشکیل کارگروه‌های تخصصی:

به منظور کیفیت بخشی به فرآیند تصمیم‌گیری شورای سیاست‌گذاری، کارگروه‌های تخصصی ذیل تشکیل می‌شود:

ماده ۷ - کارگروه‌های تخصصی عبارت‌اند از:

- کارگروه آموزش قرآن
- کارگروه پژوهش‌های قرآنی
- کارگروه تبلیغ قرآن
- کارگروه فعالیت‌های هنری قرآنی (ترویج قرآن)
- کارگروه خدمات نرم‌افزاری و اطلاع‌رسانی قرآنی (ترویج قرآن)
- کارگروه خدمات چاپ و نشر قرآنی (ترویج قرآن)
- کارگروه مدیریت امور قرآنی

ماده ۸ - زمینه فعالیت و گستره موضوعات کارگروه‌ها:

۱- کارگروه آموزش قرآن:

- آموزش گسترده عمومی قرآن (روخوانی، روان‌خوانی)
- آموزش تخصصی قرآن (تجوید، فنون قرائت، ترجمه، مفاهیم، تدبر و تفسیر)
- تربیت مربی و مدرس قرآن

۲ - کارگروه پژوهش‌های قرآنی:

- ترجمه قرآن به زبان‌های مختلف
- تدوین و تألیف کتاب در زمینه علوم و معارف قرآن
- تفسیر قرآن
- انجام پژوهش‌های قرآنی متناسب با نیاز روز

۳ - کارگروه تبلیغ قرآن:

- ارائه برنامه‌های قرائت و حفظ تبلیغی قرآن

- -ارائه برنامه‌های نغمات قرآنی اعم از: جمع‌خوانی، مدیحه‌سرایی، ابتهال، اذان و...
- -ارائه برنامه‌های تبلیغی قرآنی در قالب سخنرانی و مشابه آن

۴ - کارگروه فعالیت‌های هنری قرآنی:

- -کتابت و خوشنویسی قرآن
- -تذهیب و صفحه‌آرایی مصحف
- -نسخه‌شناسی، تجلید و مرمت مصاحف
- -ساخت فیلم، اجرای نمایش و تهیه متن نمایشنامه براساس مفاهیم قرآنی
- -آفرینش آثار هنری قرآنی دیگر نظیر کتبیبه‌نویسی

۵ - کارگروه خدمات نرم‌افزاری و اطلاع‌رسانی قرآنی:

- -طراحی و تولید نرم‌افزارهای قرآنی
- -طراحی و راه‌اندازی سایت‌های قرآنی
- -مطبوعات و نشریات قرآنی
- -مراکز و پایگاه‌های اطلاع‌رسانی و خبرگزاری‌ها

۶ - کارگروه خدمات چاپ و نشر قرآنی:

- -فعالیت‌های گسترده کمی و کیفی در زمینه چاپ قرآن و کتب مربوط
- -فعالیت گسترده کمی و کیفی در زمینه نشر قرآن و کتب مربوط

۷ - کارگروه مدیریت امور قرآنی:

- -ارائه برنامه‌ها و سیاست‌های کلان عمومی یا تخصصی قرآن
- -مدیریت برنامه‌ریزی امور قرآنی

ماده ۹ - اعضای کارگروه‌های تخصصی:

مسئولان کارگروه‌های تخصصی توسط رییس مرکز تعیین و منصوب می‌شوند. سایر اعضای هر کارگروه که بین چهار تا شش نفر هستند، به پیشنهاد مسئول کارگروه و تأیید رییس مرکز (ترجیحاً از خادمان ملی ادوار گذشته در موزه تخصصی مربوط) منصوب می‌شوند.

ماده ۱۰ - مسئولیت شناسایی، بررسی و انتخاب فعالان و خادمان قرآنی در هر رشته از میان معرفی‌شدگان استانی و غیر ایشان، بر عهده کارگروه‌های یاد شده است. نتایج حاصله جهت تصویب نهایی به شورای سیاست‌گذاری اعلام می‌شود.

فصل چهارم: شرایط و ضوابط و تعداد خادمان قرآن برگزیده

ماده ۱۱ - شرایط و ضوابط عمومی خادمان:

- مؤمن و معتقد به مبانی اسلام و عامل به احکام آن
- عدم عناد با نظام جمهوری اسلامی ایران
- دارای حسن شهرت و مقبولیت عام
- ارائه خدمات معتابه و مستمر در رشته مورد نظر
- انتخاب نشدن در دوره‌های گذشته در رشته و رتبه مورد نظر

ماده ۱۲ - شرایط و ضوابط اختصاصی خادمان:

- دارای تعهد و حسن سابقه در رشته تخصصی
- دارای آثار برجسته و ویژه در رشته تخصصی
- دارای نوآوری، خلاقیت یا ابتکار در رشته تخصصی
- دارای تجربه و اعتبار کافی در رشته تخصصی

ماده ۱۳ - شرایط و ضوابط ویژه هر یک از رشته‌های تخصصی در آیین‌نامه مربوط به هر کارگروه مشخص می‌شود.

ماده ۱۴ - رتبه‌بندی خادمان:

خادمان قرآنی براساس مجموع ویژگی‌ها در سه رتبه «خادم قرآن کریم»، «فعال ممتاز قرآن کریم» و «فعال برگزیده قرآن کریم» رتبه‌بندی می‌شوند.
تبصره - خادمان قرآنی منتخب استانی براساس سوابق و شرایط به عنوان فعال ممتاز یا برگزیده انتخاب می‌شوند و در سطح ملی، علاوه بر این دو درجه، به درجه خادمی قرآن کریم نیز می‌توانند دست یابند.

ماده ۱۵ - تعداد خادمان قرآنی برگزیده:

در هر سال، تعداد خادمان استانی حداکثر ۵ نفر می‌باشد.

ماده ۱۶ - امتیازات خادمان قرآنی:

آیین‌نامه حمایت از خادمان قرآنی توسط شورای سیاست‌گذاری تهیه و پس از تصویب وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی به مورد اجرا گذاشته می‌شود.